

LF-2007-36177

INSTANS:	Frostating lagmannsrett - Dom.
DATO:	2007-10-08
DOKNR/PUBLISERT:	LF-2007-36177
STIKKORD:	Ærekrenkelse. Oppreisning. Straffeloven § 246 og § 247. Skadeserstatningsloven § 3-6.
SAMMENDRAG:	En mann hadde krevd oppreisningserstatning fra sin svoger og niese for påstått ærekrenkende utsagn, jf. skadeserstatningsloven § 3-6. Disse hadde overfor flere personer kommet med utsagn om at saksøkeren hadde gjort seg skyldig i seksuelle overgrep overfor en jente, som er henholdsvis datter og kusine til de saksøkte. Straffesaken var blitt henlagt etter bevisets stilling. Lagmannsrettens mindretall kom til at det var ført bevis for beskyldningenes sannhet, jf. straffeloven § 249 nr. 1. Flertallet kom til motsatte konklusjon og at det forelå ansvarsgrunnlag. Etter en konkret vurdering kom flertallet til at det likevel ikke var rimelig å tilkjenne oppreisning.
SAKSGANG:	Søre Sunnmøre tingrett TSOSU-2005-158474 - Frostating lagmannsrett LF-2007-36177. (07-036177ASI-FROS). Kjæremål til Høyesterett forkastet, HR-2008-173-U .
PARTER:	A (Advokat Per Danielsen) mot B (Advokat Reidar Andresen) og C (Advokat Reidar Andresen).
FORFATTER:	Lagdommer Arne K. Uggerud. Kst. lagdommer Kristin Storvik. Tingrettsdommer Oddne Hansen.

Saken gjelder krav om oppreisningserstatning for påstått ærekrenkende utsagn, jf. skadeserstatningsloven § 3-6.

Den ankende part, A, har krevd oppreisningserstatning fra ankemotpartene, C og B. A mener C og B overfor flere personer har fremsatt beskyldninger om at han har gjort seg skyldig i seksuelle overgrep mot D, som er Cs datter og Bs kusine. For forlikrådet og tingretten krevde A oppreisningserstatning også av E, som er Ds mor og Cs ektefelle. E ble frifunnet i tingretten og ankesaken gjelder ikke henne.

Sakens bakgrunn fremgår nærmere av Søre Sunnmøre tingretts dom av 4. januar 2007 på side 2 og 3.

Tingrettens dom har slik domsslutning:

1. C, E og B frifinnes.
2. Saksomkostninger tilkjennes ikke.

A har anket tingrettens dom i forhold til C og B. C og B har tatt til motmæle.

Ankeforhandling ble holdt i Ålesund tinghus 11. til 14. september 2007. Partene og 25 vitner forklarte seg. Det ble dessuten foretatt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken.

A har i det vesentlige gjort gjeldende:

Lagmannsretten må legge til grunn at C og B har fremsatt beskyldninger mot A i forhold til de samme personer som tingretten la til grunn, jf. tingrettens dom side 8. Når det gjelder spørsmålet om hva som er sagt, er dette riktig oppsummert i tingrettens dom side 7, nest siste avsnitt. Uttalelsene er egnet til å skade As gode navn og rykte og til å utsette ham for hat og ringeakt. Uttalelsene rammes både av den objektive og subjektive gjerningsbeskrivelsen i straffeloven §§ 246 og 247.

Det er ikke ført sannhetsbevis for at A er overgriper. Beviskravet er det samme som påtalemyndigheten har i straffesaker. Mest sannsynlig har det ikke skjedd noe overgrep, og i alle fall er det ikke bevist at A er overgriper.

I forhold til rettsstridsreservasjonen i straffeloven §§ 246 og 247 anføres det at fremsettelsen av beskyldningene ikke kan forsvares med hensynet til yringsfriheten. Verken videreformidling av ærekrenkende beskyldninger eller at det oppsto en rykteflom om hvem som var overgriper, berettiger fremsettelse av slike beskyldninger. « Voldasaken », Rt-2001-1720 , viser at det går en grense her, og en slik adgang til å fremsette ærekrenkende beskyldninger var heller ikke intensjonen bak straffeloven § 208. Dersom C hadde behov for å avkrefte mistanke mot seg selv, ville det vært tilstrekkelig å fortelle at D nå hadde navngitt overgriperen og at det ikke var ham selv. Det var ikke nødvendig å navngi A i denne forbindelse.

A har rett til oppreisning for skade av ikkeøkonomisk art etter skadeserstatningsloven § 3-6. Den psykiske belastningen og den ikkeøkonomiske skaden som følge av beskyldningene har vært meget stor. As livskvalitet er blitt redusert. Ved utmåling av oppreisningserstatning må det blant annet tas hensyn til at det dreier seg om beskyldninger om straffbare forhold, at beskyldningene er spredt videre til flere personer som ikke hadde noe med saken å gjøre, og for Bs vedkommende at beskyldningene er formidlet til bekjentskaper som for henne må karakteriseres som fjerne. Det kan ikke legges vekt på at A har formidlet mistanke om at C var overgriper. Dette skjedde som et nødvendig selvforsvar etter at han selv hadde fått beskyldninger rettet mot seg fra C.

A har nedlagt slik påstand:

1. C dømmes til å betale oppreisning til A med et beløp fastsatt etter lagmannsrettens skjønn, begrenset oppad til kr 200 000,-
2. B dømmes til å betale oppreisning til A med et beløp fastsatt etter lagmannsrettens skjønn, begrenset oppad til kr 100 000,-
3. Ankemotpartene dømmes in solidum til å betale den ankende parts saksomkostninger for tingretten og lagmannsretten, med tillegg av lovbestemt rente fra forkynnelse av lagmannsrettens dom og til betaling skjer.

C og B har i det vesentlige gjort gjeldende:

Tingrettens dom er riktig i forhold til realiteten og resultatet.

Saken må vurderes i lys av situasjonen i lokalsamfunnet i Y som fra 1999 og frem til i dag har vært preget av rykteflom, mistanker, jakt på en gjerningsmann, gjensidige beskyldninger og splid i familien. Dette bakteppet må få betydning i avveiningene mellom yringsfriheten og æresvernet, samt i vurderingen av om A skal tilkjennes oppreisningserstatning.

C og B har ikke overtrådt den objektive og subjektive gjerningsbeskrivelsen i straffeloven §§ 246 og 247. De har vært deltakere i samtaler der D og overgrepene mot henne er brakt på bane. Det må ses hen til den konkrete konteksten beskyldningene er videreformidlet i, og til den relasjon C og B har hatt til mottaker av opplysningene. Det må også ses hen til at inngangen til noen av samtalerne var slik at det var naturlig for C og B å tro at samtalepartneren alt var kjent med mistanken mot A.

Det er uansett ført tilstrekkelig bevis for at det som er gjengitt av C og B er sant. Beviskravet er klar sannsynlighetsovervekt. D har identifisert A som overgriper, og hun har holdt fast på denne forklaringen fra hun første gang nevnte hans navn ved juletider 2001 og til i dag. Hennes forklaring er troverdig.

For C kommer dessuten straffeloven § 208 til anvendelse i forhold til F og G som begge er nære venninner av hans kone.

Ansvar må atter subsidiært bortfalle etter straffeloven § 249 nr. 3. Det må blant annet legges vekt på at uttalelsene ligger nært i tid i forhold til at D navnga overgriperen. C og B har vært tilstrekkelig aktsomme sett hen til situasjonen i Y på denne tiden. Det vises også til at de kun har formidlet hva D har sagt og at de trodde på henne.

Uttalelsene er uansett ikke rettstridige i forhold til straffeloven §§ 246 og 247. Tingretten har

foretatt en riktig interesseavveining, jf. side 11 i dommen.

Under enhver omstendighet er det ikke grunnlag for oppreisningserstatning etter skadeserstatningsloven § 3-6. Det vises til at retten skal utmåle slik oppreisningserstatning som den finner rimelig. Slik erstatning er ikke rimelig i denne saken. Saken er lite egnet for rettsapparatet. For alle på saksøktensiden er dette en tragisk sak som har splittet familien. For B vises dessuten spesielt til at hennes rolle har vært beskjeden. Det må også legges vekt på at A har gått til motangrep i stedet for bare å bestride beskyldningene mot seg.

Erstatningsnivået i rettspraksis er lavere enn anført fra As side.

C og B har nedlagt slik påstand:

1. Søre Sunnmøre tingretts dom av 4. januar 2007 stadfestes.
2. C tilkjennes saksomkostninger for Herøy forliksråd, Søre Sunnmøre tingrett og Frostating lagmannsrett, men tillegg av gjeldende forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.
3. B og/eller det offentlige tilkjennes saksomkostninger for Herøy forliksråd, Søre Sunnmøre tingrett og Frostating lagmannsrett, med tillegg av gjeldende forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.

Lagmannsretten skal bemerke:

A har krevd oppreisningserstatning etter skadeserstatningsloven § 3-6. I vurderingen av om vilkårene for slik erstatning er oppfylt, må lagmannsretten først ta stilling til om vilkårene for straff etter straffeloven §§ 246 og 247 er til stede.

Når det gjelder hvilket faktum som må legges til grunn som bevist, er det nødvendig å gå konkret inn på hva C og B har uttalt til de personene som saken gjelder. Beviskravet er simpel sannsynlighetsovervekt. De fleste av samtalene lar seg ikke tidfeste konkret, men retten legger til grunn at de trolig skjedde etter at D hadde navngitt A som overgriper, trolig etter 2001. Med mindre noe annet er nevnt, legger retten til grunn at det var C og B som tok initiativ til å fortelle. Der bevissituasjonen ikke er spesielt kommentert, er det faktum retten legger til grunn i samsvar med forklaringene til C eller B og det aktuelle vitnet.

A har gjort gjeldende at C har kommet med ærekrenkende uttalelser overfor H, I, J, K, L, M, U, F og G.

H er redaktør av ----. Retten finner det bevist at C tok kontakt med H for å få ham fra å skrive om en ruteknulling i X som D sto bak. I denne forbindelse fortalte C at A var anmeldt for seksuelle overgrep mot D.

I kjøpte et hus i Y i desember 2002. Selger var C og E som hadde overtatt huset etter Es foreldre med tanke på at D skulle bo der. Huset hadde A som nærmeste nabo. Etter at A ble utpekt som gjerningsmann, var ikke lenger denne planen aktuell og de bestemte seg for å selge huset. Før I flyttet inn rundt påsketider 2003 pusset han opp huset. Mens han holdt på med dette oppsøkte C ham og fortalte om den opprinnelige planen de hadde med huset og om hvorfor de allikevel bestemte seg for å selge. I denne forbindelse fortalte han også at A var anmeldt for overgrep mot D.

J er gift med et søskenbarn av A og E. Hun har en datter som i en periode hadde noe kontakt med D. J er ansatt som sekretær i et firma som holder til i samme lokaler som rederiet C arbeider for. Han oppsøkte henne ofte for å slå av en prat når han var innom kontoret. Hun var kjent med at D hadde problemer, men kjente ikke til overgrepene før C oppsøkte henne på arbeidsplassen og fortalte at D hadde anmeldt A for seksuelle overgrep. J oppfattet det ikke som unaturlig at A fortalte henne om dette siden hun kjente til at D hadde problemer.

K er søskenbarn med As ektefelle og bor to til tre kilometer fra Y. Han har kjent både A og C nesten hele livet. Ved en anledning C besøkte K fortalte han at D hadde vært utsatt for seksuelle overgrep og at A var mistenkt. Retten legger til grunn at den direkte foranledningen for at C fortalte dette, var at K spurte etter A som hadde vært alvorlig syk. Dette kjente ikke C til. Når det gjelder foranledningen til at A ble nevnt som overgriper, bygger retten på Cs forklaring. K har ikke kunnet huske dette, men han har heller ikke benektet det.

L er tidligere arbeidskollega av både A og C. Han bor ca. 50 meter fra A og ca. 200 meter fra C. Sommeren 2002 fortalte C ham at det var A som « hadde gjort det », dvs. begått seksuelle overgrep mot D. C har forklart at han ikke kan huske å ha nevnt dette til L, men har heller ikke benektet det. L selv har forklart seg i samsvar med ovenstående, og retten legger dette til grunn.

Lagmannsretten som skal foreta en selvstendig bevisvurdering, finner det ikke bevist at C har fortalt U og G at A har forgrepet seg seksuelt på D. Verken E eller L har vært ført som vitner for lagmannsretten. C har benektet slike uttalelser, og det er heller ikke ført andre bevis som bygger opp under en slik anførsel.

Retten finner det ikke bevist at C har fortalt til M at A har begått seksuelle overgrep mot D. I sine forklaringer for lagmannsretten har verken M eller C kunnet bekrefte at slike uttalelser har falt, og det foreligger ikke andre bevis.

Retten finner det heller ikke bevist at C har kommet med slike uttalelser overfor F. Både F og E har benektet dette i sine forklaringer for lagmannsretten, og det er ikke ført andre bevis. Lagmannsretten legger ved sin vurdering ikke vekt på at F ikke møtte i retten slik at hun måtte avhøres pr. telefon.

A har gjort gjeldende at B har kommet med ærekrenkende uttalelser overfor N, O og T.

B har et nært forhold til D. De var mye sammen i oppveksten og B har forklart at hun så på D som en søster. Da D begynte med sin utagerende atferd med rus og selvskading, gikk dette hardt inn på B, og hun var svært opptatt av hvordan D hadde det.

N er tidligere kollega av B, men de har ikke vært nære venninner. Hennes søster er svigerdatter av A. N og B møttes på et nachspiel der de to snakket om overgrepene mot D og mistanken mot A. N og B har forklart seg forskjellig når det kommer til det nærmere innholdet i denne samtalen. N har forklart at B tok initiativ til samtalen og fortalte at A hadde forgrepet seg på D og at hun derfor nå var « innlagt ». N har videre forklart at det ikke var noen spesiell grunn til at temaet kom opp og at B ble irritert da hun sa hun ikke trodde på dette. B har derimot forklart at samtalen kom opp fordi N spurte henne hvem hun trodde på, og at hun da svarte at hun trodde på D. Retten legger Bs forklaring til grunn da den ene forklaringen ikke er mer sannsynlig enn den andre. A har bevisrisikoen.

O er venninne av B og på det aktuelle tidspunktet var de også kollegaer. De sto hverandre nær og snakket mye sammen, blant annet om Bs bekymringer for D. I en pause i arbeidet fortalte B om Ds problemer, at hun hadde vært utsatt for overgrep, og at det var A som var overgriper. Hun viste også til at D hadde sagt dette mens D var på ---- og at hun trodde på henne.

D er tremenning av E og A. På den aktuelle tiden arbeidet hun i en fotobutikk i X. Ved en anledning da B var innom butikken, spurte T etter A. Bakgrunnen for spørsmålet var at A var alvorlig syk, noe B ikke kjente til. T og B har forklart seg noe forskjellig om hvordan samtalen videre forløp. T har forklart at B spurte henne om hun hadde hørt om det med D og hva A var beskyldt for, og at hun derigjennom også formidlet mistanke mot A. B har forklart at T spurte henne om hun hadde hørt hva som foregikk, og at hun til dette hadde svart at hun trodde på D. Retten legger Bs forklaring til grunn da den ikke finner den ene forklaringen mer sannsynlig enn den andre. A har bevisrisikoen.

Som faktisk bakgrunn for saken legger retten videre til grunn at de involverte bor i et lite og tett bygdesamfunn hvor mange dessuten er i familie med hverandre. Y har vært sterkt preget av denne saken med ulike rykter og spekulasjoner omkring Ds situasjon, herunder hvem som har utsatt henne for seksuelle overgrep. Lagmannsretten viser til tingrettens beskrivelser på side 11 i avsnittene en til fire.

Lagmannsretten går over til sakens rettslige side og vil først ta stilling til om den objektive gjerningsbeskrivelsen i straffeloven §§ 246 og 247 er oppfylt. Når det gjelder hva som må regnes som ærekrenkende utsagn, viser lagmannsretten til tingrettens vurdering i siste avsnitt på side 7.

Lagmannsretten finner at de utsagn C og B har kommet med til de personer som er nevnt ovenfor, med ett unntak som nevnt under, objektivt sett rammes av straffeloven §§ 246 og 247. Retten finner at disse uttalelsene er forsettelig fremsatt av C og B. Retten finner imidlertid ikke at Bs svar på Ns spørsmål om at hun trodde på D, kan anses å krenke As æresfølelse eller være egnet til å

skade hans gode navn og rykte eller utsette ham for ringeakt. Retten legger her vekt på at B ga uttrykk for sin vurdering på spørsmål fra N som åpenbart kjente til mistanken mot A. Det er ikke godtgjort at andre overhørte samtalen.

Lagmannsretten går over til å ta stilling til om ansvar bortfaller fordi det er ført sannhetsbevis, jf. straffeloven § 249 nr. 1. Bevisbyrden for dette ligger hos C og B. A har anført at da beskyldningene gjelder straffbare forhold, er beviskravet som i straffesaker. Det er i denne forbindelse vist til Rt-1988-1398 .

Under henvisning til saker der fornærmede fremmer et sivil erstatningskrav mot den påståtte gjerningsmannen, legger lagmannsretten til grunn at beviskravet er « klar sannsynlighetsovervekt » jf. blant annet Rt-1995-864. I Rt-2001-1720 bemerker mindretallet at det var på det rene at det ikke var ført sannhetsbevis selv om kravet skulle være simpel sannsynlighetsovervekt, og at det derfor ikke var nødvendig å gå nærmere inn på om det gjelder et særlig beviskrav i saker som dette. For flertallet var det ikke nødvendig å uttale seg om beviskravet. Etter lagmannsrettens syn viser denne uttalelsen at Høyesterett ikke har tatt endelig stilling til beviskravet, heller ikke i Rt-1988-1398 .

Lagmannsretten går så over til vurderingen av om C og B har ført sannhetsbevis. Lagmannsretten legger til grunn at D har vært utsatt for seksuelle overgrep. Hennes egen forklaring om dette styrkes både av det som har kommet frem om hennes atferdsmønster og kontakten med helsevesenet. Spørsmålet blir om det foreligger klar sannsynlighetsovervekt for at A er gjerningsmannen.

Det bærende bevis som er ført, er Ds forklaring. Etter at hun første gang navnga A som overgriper for snart seks år siden har hun holdt fast på dette, også når hun har forklart seg som vitne i tingretten og lagmannsretten. Forklaringen styrkes av at hun ved en anledning da hun ble kjørt hjem av politiet, pekte mot As hus og sa til politibetjent Tone Nørvåg at « der bor svinet » eller lignende. Videre har Ds mor, E, forklart at hun fant et avskjedsbrev som D hadde skrevet med hilsener til alle i familien utenom A. Begge disse hendelsene skjedde før D oppga A som overgriper.

Det som med størst tyngde taler mot at A er overgriperen er hans egen forklaring. Han har hele tiden nektet for at han er gjerningsmannen, og han har vist en sterk vilje til å forfølge beskyldningene mot seg ved anmeldelse for ærekrenkelse, klage over henleggelsen og anleggelse av denne saken.

Lagmannsretten peker på at ingen fattet mistanke til A før D navnga ham som overgriper. Det kan reises spørsmål om det var mulig for A regelmessig over tre år å forgripe seg mot D slik hun har beskrevet, uten at A ble oppdaget eller at det ble rettet konkret mistanke mot ham.

A har vist til at løa som D har oppgitt som gjerningssted i den aktuelle tidsperioden var full av utstyr og rot, samt til at det ikke var oppvarming eller lys der, noe som delvis er bekreftet av et par av vitnene. D har også bekreftet at det ikke var oppvarming eller lys i løa. Det er anført at dette taler mot at det skal ha skjedd overgrep der. Lagmannsretten kan ikke se at løa var uegnet for den som måtte ha som formål å begå seksuelle overgrep, og tillegger derfor ikke dette momentet vekt.

A har videre vist til at han var på fiske den eneste konkrete datoen som er nevnt for et overgrep, 2. februar 1999. Til dette vil retten bemerke at det er usikkert om dette er tilfelle. Derimot er det dokumentert at båten han var på, ikke leverte fangst denne dagen. Videre er det grunn til å tvile på om denne datoen er riktig, da det i anmeldelse av 10. februar 1999 også er nevnt en annen dato, 5. februar 1999, for den samme hendelsen. Retten legger derfor ikke vekt på dette momentet i noen retning.

A har vist til at det fremgår av politiavhør fra den gang saken kom opp at en av Ds venninner hadde hørt fra en annen venninne at D hadde sagt at faren var overgriper. Etter lagmannsrettens syn er dette en opplysning som har gått gjennom for mange ledd og har for usikker opprinnelse til å kunne tillegges særlig vekt. Opplysningen er heller ikke egnet til å svekke Ds troverdighet i dag. Retten finner for øvrig at det ikke kan legges til grunn at D noen gang har navngitt en annen enn A som overgriper.

A har også vist til at D har løyet for politiet i det hun på spørsmål i avhør har bekreftet at det hadde skjedd overgrep mot henne i et murhus i X. I ettertid - også for lagmannsretten - har hun forklart at det ikke skjedde overgrep på dette stedet, men at hun forklarte seg slik for å få fred. Retten

finner ikke at dette svekker Ds forklaring. Da det aktuelle avhøret fant sted var hun svært ung og utsatt for et betydelig press fra flere kanter for å fortelle om overgrepene.

Det er ikke opplyst for retten om noe tidligere motsetningsforhold mellom D og A eller andre forhold som skulle begrunne en uriktig anmeldelse. Det er heller ikke opplyst noe for retten som skulle tilsi at D har vært, eller er i en psykisk tilstand som svekker hennes forklaring om hvem som er gjerningsmannen.

Lagmannsretten må ta stilling til om Ds forklaring sett i lys av de øvrige momentene som det er vist til ovenfor, er så troverdig at det foreligger en klar sannsynlighetsovervekt for at det hun forklarer er sant. I denne vurderingen har lagmannsretten delt seg i et flertall og et mindretall.

Retten flertall, lagdommer Arne K. Uggerud og tingrettsdommer Oddne Hansen, finner at det er mer sannsynlig at D snakker sant enn at hun ikke gjør det. Når alle momenter i saken tas med i betraktning finner flertallet imidlertid ikke at det foreligger klar sannsynlighetsovervekt for at det er A som er overgriper.

Retten mindretall, kst. lagdommer Kristin Storvik, finner at det foreligger klar sannsynlighetsovervekt for at A er overgriper. Mindretallet legger særlig vekt på Ds egen forklaring. Mindretallet finner derfor at C og B må frifinnes på dette grunnlag.

Mindretallet deltar etter dette ikke i vurderingen av om de øvrige vilkår for erstatning er til stede, jf. Tore Schei, Tvistemålsloven med kommentarer, bind I, 1998, side 472, kommentar til tvistemålsloven § 139 tredje ledd.

Flertallet finner ikke grunnlag for å fritta C eller B for ansvar i henhold til bestemmelsen i straffeloven § 208. C har ikke uttalt seg til noen innenfor den personkretsen bestemmelsen nevner, og B er ikke i et slikt forhold til D at hun kommer inn under bestemmelsen.

Partene er enige om at det må innfortolkes en rettsstridsreservasjon i straffeloven §§ 246 og 247. Vurderingen av om det er grunnlag for frifinnelse på dette grunnlag må bygge på en avveining mellom de hensyn disse bestemmelsene er satt for å beskytte og Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) artikkel 8 - vern om privatlivet - på den ene side og EMK artikkel 10 - vern om ytringsfriheten - på den annen side. Det fremgår av rettspraksis at hovedregelen er at usanne ærekrenkende uttalelser om faktiske forhold ikke er beskyttet av EMK artikkel 10, jf. Rt-2005-1677 og Rt-2003-928. C og B har anført at det i denne saken foreligger slike helt spesielle omstendigheter at uttalelsene ikke er erstatningsbetingede.

Det skal mye til for fritak for ansvar på dette grunnlaget. Den mulige grunnen for C og B for å formidle opplysninger om mistanken mot A, måtte være for å skape ro og balanse i rykteflommen som var i Y på denne tiden. Dette argumentet gjelder først og fremst for C som selv var utsatt for disse ryktene, men delvis også for B fordi hun sto D nær. Flertallet finner imidlertid ikke at noen av dem kan fritas for ansvar på dette grunnlaget. Et bidrag til akselrasjon av rykteflommen kan ikke være beskyttet under dette unntaket. Dessuten ville det være tilstrekkelig for å dekke Cs behov for å redusere mistanken mot seg selv å opplyse at D nå hadde navngitt en annen gjerningsmann. Heller ikke for B skulle det være nødvendig å opplyse om hvem konkret D hadde navngitt som overgriper. I motsetning til tingretten finner flertallet derfor ikke at C og B kan fritas for ansvar etter rettsstridsreservasjonen.

Av de grunner som er nevnt ovenfor finner flertallet heller ikke at vilkårene i straffeloven § 249 nr. 3 om aktsom og berettiget varetakelse av eget eller andres tarv er oppfylt.

Grunnvilkårene for oppreisningserstatning etter skadeserstatningsloven § 3-6 er etter dette oppfylt. Flertallet kan da pålegge C og B å betale A slik oppreisningserstatning som flertallet finner rimelig. Flertallet må her foreta en helhetsvurdering av situasjonen, herunder begge siders opptreden. Erstatningen kan også settes til null.

Flertallet viser her til at Cs og Bs skyld må anses som liten. De har kun fremsatt beskyldningene i entilensamtaler. Uttalelsene har falt overfor personer det for dem var naturlig å nevne dette for, eller etter å ha oppfattet det slik at samtalepartneren alt kjente til mistankene mot A. Flertallet peker også på at A selv også har bidratt til den rykteflommen som verserte i Y, blant annet ved at han etter at han selv ble beskyldt for overgrepene, fremsatte beskyldninger mot C, jf. vitneforklaringene til H,

J, P, Q, R og S. Flertallet viser for øvrig til tingrettens begrunnelse for å frifinne på grunnlag av rettsstridsreservasjonen, jf. tingrettens dom side 11. Flertallet kom til et annet resultat en tingretten hva gjelder rettsstridsreservasjonen, men finner at disse argumentene i stedet må få betydning for vurderingen etter skadeserstatningsloven § 3-6. Flertallet legger også vekt på at både C og B sto D svært nær og derfor var personlig involvert i saken ryktene gjaldt.

Flertallet er etter dette kommet til at det ikke er grunnlag for å utmåle oppreisningserstatning til A.

Saksomkostninger:

Anken har etter dette vært forgjeves, og A skal etter hovedregelen i tvistemålsloven § 180 første ledd erstatte Cs og Bs omkostninger med saken. Retten finner ikke at det foreligger særlige omstendigheter som gjør at han bør fritas fra erstatningsplikten. Lagmannretten finner ikke grunnlag for å gjøre endringer i tingrettens saksomkostningsavgjørelse, eller å tilkjenne saksomkostninger for forliksrådet.

Advokat Reidar Andresen har fremlagt en omkostningsoppgave på til sammen 84 978 kroner. Salæret utgjør 66 703 kroner. I tillegg kommer utlegg til juridisk utdrag med 1 280 kroner og merverdiavgift med 16 996 kroner. Det er ikke kommet bemerkninger til kravets størrelse. Lagmannsretten finner at omkostningene har vært nødvendige for en betryggende utførelse av saken, jf. tvistemålsloven § 176 første ledd, og omkostningsoppgaven legges til grunn.

Advokat Andresen har opplyst at omkostningene fordeles med en halvpart på hver av hans klienter. Lagmannsretten legger dette til grunn, og C og B tilkjennes hver 42 489 kroner. B er innvilget fri sakførsel og er fritatt for egenandel. Advokat Andresen har opplyst at saksomkostningene er beregnet etter offentlig salærsats. Saksomkostningene må etter dette for Bs del tilkjennes staten, jf. rettshjelpsloven § 23 første ledd.

Dommen er enstemmig der annet ikke er angitt.

Domsslutning:

- 1. Søre Sunnmøre tingretts dom av 4. januar 2007 stadfestes.*
- 2. I saksomkostninger for lagmannsretten betaler A til C 42.489 -førtitotusenfirehundredeogåttini-kroner innen 2 -to- uker fra forkynnelse av dommen med tillegg av renter etter forsinkelsesrenteloven fra forfall til betaling skjer.*
- 3. I saksomkostninger for lagmannsretten betaler A til staten 42.489 - førtitotusenfirehundredeogåttini- kroner innen 2 -to- uker fra forkynnelse av dommen med tillegg av renter etter forsinkelsesrenteloven fra forfall til betaling skjer.*